

Meerjaren Beleidsplan MISSIO 2017 – 2021

1. MISSIO / Pauselijke Missiewerken

'De pelgrimerende Kerk is krachtens haar natuur missionair, omdat zij volgens het plan van God de Vader haar oorsprong vindt in de zending van de Zoon en de zending van de Heilige Geest.' (*Vaticanum II, Ad Gentes 2*)

Met dit citaat uit het Decreet over de missieactiviteit van de Kerk (Ad Gentes) van het Tweede Vaticaans Concilie, beginnen de Internationale Statuten van de Pauselijke Missiewerken. MISSIO Nederland is onderdeel van de Pauselijke Missiewerken van de Rooms-Katholieke Kerk. De Pauselijke Missiewerken (Pontifical Missionary Societies) ressorteren onder de Congregatie voor de Evangelisatie der Volkeren. In MISSIO kunnen mensen zien en ervaren wat het betekent Wereldkerk te zijn. MISSIO kan men in het kort omschrijven als het solidariteitsfonds van katholieken wereldwijd.

Langdurige ondersteuning

Het idee van de Wereldkerk bepaalt de manier waarop MISSIO hulp verleent. MISSIO verleent structurele hulp en steunt geen kleine tijdelijke projecten. Immers als projectmedewerkers weer vertrokken zijn, is daar nog steeds de Kerk. Daarom helpt MISSIO de infrastructuur van de Kerk in de derde wereld op te bouwen en verder te ontwikkelen. MISSIO ondersteunt langdurig het pastorale en sociale werk in de parochies en bisdommen in Afrika, Azië, Oceanië en Latijns-Amerika. Het is werk van de lange adem. Het is investeren in de mensen die de Kerk, de geloofsgemeenschappen vormen en kunnen dragen. MISSIO ondersteunt onder meer de opleiding van het kerkelijk kader. Het gaat om kerk-zijn en dat wereldwijd. Met elkaar kerk zijn over de hele wereld betekent geven en ontvangen. Je door anderen laten inspireren en anderen helpen in hun nood. Het betekent over de eigen grenzen van je parochie heen kijken. Samen in alle verscheidenheid, als een 'waarlijk ecclesiologische familie, die de authentieke en fundamentele substantie en basis is voor missie.' (*Internationale Statuten, nr. 7*)

MISSIO maakt de plaatselijke kerken in de derde wereld sterk om zelf hun missie te gaan uitvoeren. Zij zijn zelf het beste in staat om te beoordelen waar nood is, waar behoefte aan is. Zij kennen de situatie en de mogelijkheden en onmogelijkheden ervan. MISSIO staat voor het ontwikkelen van de eigen krachten van de plaatselijke kerken.

“Alle missies van de wereld”

Hoogtepunt van de ervaring Wereldkerk te zijn is de **Wereldmissiemaand** die elk jaar in oktober over de hele wereld in alle katholieke geloofsgemeenschappen gevierd wordt. Dit gelijktijdig vieren van dat wat ons samenbindt, namelijk het geloof in Jezus Christus, betekent een enorme kracht. De kracht van het geloof. Een kracht die verder reikt dan de eigen parochie, verder reikt dan ons eigen kleine Nederland.

Het idee van de Wereldkerk is vanaf het allereerste begin essentieel geweest bij de Pauselijke Missiewerken. De vier verschillende missiewerken die later samen de Pauselijke Missiewerken werden, zijn ontstaan in de 19^e eeuw in Frankrijk door het initiatief van gewone gelovige katholieken, leken en priesters. Op een bijeenkomst van verschillende missionaire groepen in 1822 in Lyon, sprak de voorzitter duidelijke woorden: “Wij zijn katholieken en moeten iets realiseren dat katholiek is, dat wil zeggen: universeel. Wij moeten niet deze of die missie ondersteunen, maar alle missies van de wereld.” (*Internationale Statuten, nr. 10*)

De Vier Missiewerken

De vier afzonderlijke missiewerken die in de 19^e eeuw zijn ontstaan, zijn later samengevoegd en kregen het predicaat 'pauselijk': De Pauselijke Missiewerken. De vier missiewerken zijn echter binnen het geheel blijven bestaan, met elk hun eigen specifieke doelstelling en eigen spiritualiteit.

- Verbreiding van het geloof (Pontifical Society for the Propagation of the Faith). Dit is het oudste missiewerk, opgericht door Pauline Jaricot in 1822.
- Het St. Petrus Apostel werk (Pontifical Society of St Peter Apostle). Dit missiewerk houdt zich bezig met de opleiding en vorming van de plaatselijke priesters in de kerken van de derde wereld. Ook ondersteunt men de opleiding van vrouwelijke en mannelijke religieuzen.
- Missiewerk van de kinderen (Pontifical Society of the Holy Childhood). Dit missiewerk heeft als taak het bevorderen van een missionair bewustzijn bij kinderen en het ondersteunen van kinderen in nood. Het motto is: kinderen helpen kinderen.
- Pauselijke Missionaire Unie (Pontifical Missionary Union), met als taak het bevorderen van een missionair bewustzijn voor de gehele katholieke gemeenschap in eigen land.

MISSIO / Pauselijke Missiewerken Nederland volgt deze internationale structuur, waarbij gezegd dient te worden dat de Pauselijke Missionaire Unie (in Nederland ook wel "Priestermissiebond" geheten) als zodanig niet meer actief is. De taak van de Priestermissiebond is opgenomen in het geheel van MISSIO / Pauselijke Missiewerken Nederland.

Visie en Missie van MISSIO

Visie

In de voetsporen van Jezus de ander tegemoet gaan en samen zoeken naar wegen om Gods rijk van gerechtigheid, vrede en welzijn te bespoedigen.

Missie

MISSIO wil een brug zijn tussen parochies en bisdommen wereldwijd. Samen willen wij als gelijke partners werken aan een betere wereld, ons geloof met elkaar delen en in dialoog treden met andere godsdiensten en culturen.

2. Doelstelling van MISSIO / Pauselijke Missiewerken

In de Internationale Statuten (nr.19) wordt als volgt gesproken over 'Het specifieke doel van de Pauselijke Missiewerken':

Naast veel vormen van dienst aan de missie, hebben de Pauselijke Missiewerken altijd als hun voornaamste doel gehad, het ondersteunen van evangelisatie in strikte zin.

Hoewel engagement op terreinen als ontwikkelingshulp en gezondheidszorg zeker niet uitgesloten wordt, is men van mening dat "de beste dienst die wij onze broeders en zusters kunnen bieden de evangelisatie is die hen in staat stelt zichzelf te verwerkelijken als kind van God, hen bevrijdt van de onrechtvaardigheden en integraal vooruit helpt." (citaat afkomstig uit de encycliek *Redemptoris Missio* 58).

Door een solidariteitsfonds geven de Pauselijke Missiewerken prioriteit aan het helpen van die kerken in moeilijke situaties en met grote noden. Op een respectvolle manier helpen zij hen hun fundamentele pastorale en missionaire noden te overkomen in het zicht van hun geleidelijke autonomie, en hen in een zodanige positie te brengen dat zij op hun beurt tegemoet kunnen komen aan de noden van anderen. (*Redemptoris Missio* 85)

Bijzondere aandacht wordt gevraagd voor het kindermisiewerk (nr. 13): Overtuigd dat kinderen een spirituele en sociale kracht kunnen zijn voor een echte verandering van de wereld, heeft het kindermisiewerk als doel het scheppen van een beweging van christelijke kinderen die zich richten op het helpen van andere kinderen. Het kindermisiewerk houdt vast aan haar oorspronkelijke missionaire karakter en omvat tevens een engagement om de oorzaken van verschillende vormen van geweld tegen kinderen over de hele wereld aan te klagen en te veroordelen; het draagt bij aan praktische hulpinitiatieven.

MISSIO / Pauselijke Missiewerken Nederland heeft deze doelstelling als volgt in twee hoofdtaken verwoord:

- het bevorderen van een missionair bewustzijn onder de katholieke gelovigen in Nederland
- het financieel ondersteunen van armlastige parochies en bisdommen in de derde wereld

3. Katholieke Kerk en missie in Nederland

De huidige ontwikkelingen binnen de katholieke Kerk maken het niet eenvoudig voor MISSIO om haar beide taken te vervullen. Reeds vele jaren is er sprake van afnemende betrokkenheid bij kerkelijke instituties. Mensen noemen zichzelf wel gelovig, maar beleven dit geloof steeds minder binnen kerkelijke organisaties. De katholieke Kerk in Nederland krimpt en dat heeft gevolgen voor allerlei katholieke organisaties. Te denken is dan aan minder inkomsten, minder personeel. Deze dalende lijn is nog niet tot stilstand gekomen. Alles is nog volop in beweging, zoals de fusie van parochies. Daardoor is het moeilijk te voorspellen hoe het kerkelijk katholiek landschap er over vijf jaar uit zal zien, behalve dan in zeer algemene termen.

Voor MISSIO hebben deze ontwikkelingen bijvoorbeeld tot gevolg dat er een voortgaande afname is van donateurs en daarmee van inkomsten. Zeker zo belangrijk is het feit dat door fusie van parochies en werkgroepen er mensen wegvallen die als aanspreekpunt voor MISSIO fungeerden. Het thema missie heeft het moeilijk in de bisdommen en parochies. Doordat men op allerlei niveaus in beslag genomen wordt door de neergaande ontwikkelingen van een krimpende kerk is er weinig aandacht, energie, geld en personeel beschikbaar voor missie. Door het wegvallen van intermediairs als pastores en missiesecretarissen is het voor MISSIO moeilijker geworden haar achterban in de parochies te bereiken.

Samenwerking missionaire organisaties

Er zijn veel missionaire organisaties in Nederland actief die voor de leek niet altijd goed van elkaar te onderscheiden zijn. Vanuit de BCMO, Bisschoppelijke Commissie Missie en Ontwikkeling wordt toegewerkt naar enkele herkenbare missie-momenten in de kerkelijke jaarkalender. Deze aandachtsmomenten gaan gepaard met collectes in de kerkvieringen. Vanwege haar (pauselijke) statuten neemt MISSIO een aparte plaats in. Oktober blijft de Wereldmissiemaand, met daarin Wereldmissiedag van de kinderen en Missiezondag. Dat laat onverlet dat MISSIO zich de komende jaren zal gaan inzetten om, waar mogelijk, een samenwerking te realiseren met andere missionaire organisaties.

SWOT – analyse MISSIO Nederland

Om helder te krijgen waar MISSIO / Pauselijke Missiewerken Nederland op dit moment staat, volgt hieronder een zogeheten SWOT – analyse.

Een korte toelichting:

Een sterkte kan tevens een zwakte zijn. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de kleine staf. Een sterke kant hiervan is dat er efficiënt gewerkt wordt (er worden geen onnodige kosten gemaakt), er

weinig tijd nodig is voor overleg en dat de medewerkers in de organisatie goed op de hoogte zijn van alle zaken. Een zwakke kant van een kleine staf is met name de kwetsbaarheid. Als er een persoon (om wat voor reden dan ook) uitvalt heeft dat meteen grote gevolgen voor het geheel van de organisatie.

Een zwakte kan een kans worden. Dat is te zien aan het gegeven van de geringe naamsbekendheid. Dit gegeven kan aangegrepen worden als kans om deze te vergroten.

STERKTES - solidariteitsgedachte - onafhankelijk van overheidssubsidies - kleine staf en korte lijnen - wereldwijd informeel netwerk van bisdommen en parochies - kerkelijke inbedding	ZWAKTES - geringe naamsbekendheid - afhankelijk van donateurs - kleine staf - relatiebeheer met parochies en pastores
KANSEN - positief imago kerk als hulpverleningsinstantie - vergroten naamsbekendheid - aanboren nieuwe doelgroepen / vergroten van achterban - pauselijke signatuur kan zorgen voor makkelijke ingang bij traditionele achterban	BEDREIGINGEN - reputatie Goede Doelen organisaties - te veel Goede Doelen - dalende lijn donateurs - voortgaande afname kerkbetrokken katholieken - kleine 'speler' op terrein van katholieke hulporganisaties

4. Prioriteiten 2017 - 2021

Op grond van het bovenstaande zijn de volgende prioriteiten vast te stellen voor MISSIO / Pauselijke Missiewerken. Daarbij wordt uitgegaan van de huidige omvang en invulling van het personeelsbestand (2,2 fte) en teruglopende inkomsten. Dit dwingt tot keuzes.

De rode draad voor de komende jaren zal zijn: **samenwerking**. Dit betreft zowel het intensiveren van huidige samenwerkingsverbanden als het verkennen van nieuwe mogelijkheden, zowel in Nederland als internationaal.

Het beleid van MISSIO is erop gericht dat ten hoogste 30 procent van de inkomsten besteed wordt aan de eerste taak, namelijk het bevorderen van een missionair bewustzijn onder de katholieke gelovigen in Nederland.

A. Het bevorderen van een missionair bewustzijn onder de katholieke gelovigen in Nederland

1. Tijdschrift Kerk Wereldwijd

Kerk Wereldwijd is het tweemaandelijks tijdschrift van MISSIO voor missie en dialoog in Nederland. Het is een van de weinige kwalitatief goede printmedia op het gebied van missie. MISSIO werkt hierin samen met de uitgever van het blad *Kontinente* van MISSIO Aken. In 2013 is de naam veranderd van MISSIO Wereldwijd in Kerk Wereldwijd. In datzelfde jaar is MISSIO een samenwerking aangegaan met het tijdschrift 'Pokrof' van de Katholieke Vereniging voor Oecumene. De nieuwe naam past beter bij de inhoud van het blad.

Behalve met MISSIO Aken wordt ook samengewerkt met MISSIO München en MISSIO Oostenrijk. Hierdoor is de inhoud van goede kwaliteit en worden de kosten gedrukt. In samenwerking met het blad *Kontinente* is al geëxperimenteerd met een zogeheten e-Paper versie van het tijdschrift Kerk Wereldwijd. Deze nieuwe mogelijkheden op het gebied van media zullen de komende jaren verder verkend en uitgebouwd worden.

Voor Nederland is de afgelopen jaren een eenmalige samenwerkingsproef gedaan met uitgeverij Halewijn die magazines over het katholieke geloof uitgeeft. Deze samenwerking wordt in de komende jaren voortgezet en geïntensiveerd. Daardoor zal Kerk Wereldwijd een bredere uitstraling krijgen in de richting van catechese en katholiek geloofsgoed. Een andere vorm van samenwerking binnen Nederland die als proef is begonnen zal eveneens gecontinueerd worden. Dit betreft het meezenden van Kerk Wereldwijd met het blad van de Jezuiten. Het doel hiervan is vergroting van de naamsbekendheid van MISSIO en een breder gedragen tijdschrift. Ook andere religieuze ordes en congregaties zullen de komende jaren benaderd worden om Kerk Wereldwijd mee te sturen met hun eigen blad.

Kostenbesparing enerzijds en vergroting van het lezerspubliek en abonnees anderzijds blijven ook de komende jaren in de aandacht. Ter vergroting van het abonneebestand wordt jaarlijks een wervingsactie opgezet.

2. Kindermissiewerk

Het Kindermissiewerk is een onderdeel van MISSIO / Pauselijke Missiewerken. MISSIO Nederland heeft een speciale website voor kinderen in de bovenbouw van de basisschool, www.missiokids.nl. De website wordt goed bezocht. Dit zal de komende jaren verder gestimuleerd worden door een bredere bekendmaking van de website. Het Kindermissiewerk van MISSIO Nederland is vooral geconcentreerd rond de Wereldmissiemaand met de Wereldmissiedag van de Kinderen. In het kader van dat laatste is onlangs een samenwerking tot stand gekomen met de website kinderwoorddienst.nl van uitgeverij Adveniat. Deze samenwerking zal gecontinueerd worden.

Inmiddels is er ook contact tot stand gekomen met het primair onderwijs. MISSIO werkt mee aan de Week van het Katholiek Onderwijs (Week van de Hoop). MISSIO hoopt de samenwerking met de onderwijsorganisaties te kunnen intensiveren in de komende jaren.

Internationaal wordt samengewerkt met de landen die vertegenwoordigd zijn in de C.E.M.E., de Conférence de l'Enfance Missionnaire Européenne (de Conferentie over het Kindermissiewerk in Europa). Deze komt elke twee jaar bijeen om de nieuwste ontwikkelingen uit te wisselen en te bespreken.

3. Relatiebeheer met betrekking tot parochies

De hierboven genoemde ontwikkelingen binnen katholiek Nederland hebben grote gevolgen voor de relatie met de parochies, de traditionele achterban van MISSIO. Er zal veel tijd gemoeid zijn met het up-to-date houden van de adresbestanden.

MISSIO wil de komende jaren gaan verkennen waar mogelijkheden liggen tot samenwerking met andere missionaire organisaties op het gebied van relatiebeheer.

B. Het financieel ondersteunen van armlastige parochies en bisdommen in de derde wereld

Om deze taak te kunnen uitvoeren werft MISSIO fondsen. MISSIO ontvangt inkomsten uit collectes, donaties en giften, en nalatenschappen.

Deze inkomsten vertonen reeds enkele jaren een dalende lijn. Ook het aantal donateurs en deelnemende parochies aan de collecte neemt af.

Bij de huidige omvang en invulling van het personeelsbestand (2,2 fte) is het niet mogelijk om zelfstandig nieuwe initiatieven te ontplooien, zoals bijvoorbeeld verbreding van de huidige doelgroepen van donateurs. De huidige vormen van fondsenwerving zullen gecontinueerd worden en waar mogelijk geïntensiveerd.

MISSIO Nederland maakt gebruik van de expertise van de medewerkers van MISSIO / Pauselijke Missiewerken in andere landen. Er zijn inmiddels verschillende vormen van samenwerking ontstaan met Aken, München, Zwitserland, Oostenrijk, België en Australië. Deze internationale samenwerking zal gecontinueerd worden en waar mogelijk uitgebreid.